

Sygn. akt IV U 1366/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Czernecka-Kozak

Protokolant: Małgorzata Olesiak

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2013 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

odwołania J. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

z dnia 17 czerwca 2013 roku znak: (...) oraz

z dnia 26 lipca 2013 roku znak: (...)

w sprawie J. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

o świadczenie przedemerytalne

oddala odwołania.

Sygn. akt IV U 1366/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 21 listopada 2013 roku

Decyzją z dnia 17 czerwca 2013 roku, znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. - na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. Nr 120, poz. 1252, z późn. zm.) - odmówił J. C. przyznania świadczenia przedemerytalnego. Uzasadniając decyzję organ rentowy wskazał, że łączny okres składkowy i nieskładkowy J. C. wynosi 32 lata, 5 miesięcy i 13 dni, a zatem nie posiada on wymaganego okresu ubezpieczenia wynoszącego 40 lat.

W kolejnej decyzji z dnia 26 lipca 2013 roku, znak: (...) ZUS Oddział w N. w oparciu o przepisy w/w ustawy o świadczeniach przedemerytalnych ponownie odmówił J. C. przyznania świadczenia przedemerytalnego wskazując, że brak jest podstaw do doliczenia do stażu ubezpieczeniowego pracy w gospodarstwie rolnym w okresie od (...) do 2 marca 1978 roku z uwagi na fakt, że J. C. nie zamieszkiwał w gospodarstwie rolnym sąsiadów, nie był tam zameldowany, a ponadto uznanie pracy w gospodarstwie nie spowodowałoby wydłużenia tego stażu do 40 lat. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podniósł także, iż J. C. nie przepracował co najmniej 6 miesięcy u ostatniego pracodawcy, z którym został rozwiązany stosunek pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

Obie powyższe decyzje zaskarżył w całości J. C. domagając się ich zmiany i przyznania świadczenia przedemerytalnego, a także zasądzenia od ZUS kosztów postępowania. Uzasadniając odwołania wskazał, że w latach 70 – tych poprzedniego wieku pracował stale i w pełnym wymiarze w gospodarstwie rolnym sąsiadów J. i Z. F.. Praca ta stanowiła jego jedyne źródło utrzymania. J. C. wniósł o zaliczenie do stażu okresu pracy w gospodarstwie rolnym od (...) do 2 marca 1978 roku, czyli od ukończenia 16 roku życia do dnia podjęcia pierwszej pracy. Odwołujący wskazał nadto, że w okresie od 23 września 1982 roku do 31 stycznia 2004 roku pozostawał w zatrudnieniu w Gminnej Spółdzielni (...) w K., gdzie pracował w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy:

- od dnia 23 września 1982 roku do 15 grudnia 1985 roku wykonywał pracę na stanowisku magazyniera w magazynie skór surowych (skup) wymienioną w wykazie A, dział VII, pkt 10 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku,

- od dnia 16 grudnia 1985 roku do 31 grudnia 1998 roku wykonywał prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe, transport oraz konfekcjonowanie surowców, półproduktów i wyrobów gotowych (pylistych, toksycznych, żrących, parzących i wybuchowych), tj. prace wymienione w wykazie A, dział IV, pkt 40.

Odwołujący wniósł o korzystniejsze przeliczenie wskazanych wyżej okresów pracy w warunkach szczególnych. Na okoliczność pracy w gospodarstwie rolnym wniósł

o przesłuchanie świadków. Dodatkowo w piśmie z dnia 2 września 2013 roku (k. 20) odwołujący wskazał, że stosunek pracy został rozwiązany z przyczyn dotyczących zakładu pracy w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Odwołujący podkreślił też, że wbrew twierdzeniom ZUS fakt niezamieszkiwania i braku zameldowania w gospodarstwie rolnym nie stanowi przeszkody w doliczeniu okresu takiej pracy do stażu ubezpieczeniowego.

Na rozprawie w dniu 21 listopada 2013 roku odwołujący wniósł o korzystniejsze przeliczenie okresów pracy w szczególnych warunkach, według przelicznika 1,5 roku za każdy rok pracy, co w rezultacie doprowadzi do uzyskania 40 letniego okresu ubezpieczenia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podnosząc argumentację, którą posłużył się w zaskarżonej decyzji.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie był w całości bezsporny i przedstawiał się następująco:

J. C. urodził się (...). Odwołujący posiada okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 32 lata, 5 miesięcy i 13 dni. Od 4 czerwca 2012 roku do 24 listopada 2012 roku (tj. przez okres 5 miesięcy i 20 dni) J. C. był zatrudniony w F.U. (...) na stanowisku robotnika budowlanego. Stosunek pracy ustał za wypowiedzeniem dokonany przez pracodawcę, na podstawie art. 30 par. 1 pkt 2 k.p. W świadectwie pracy z dnia 30 stycznia 2004 roku wystawionym przez Gminną Spółdzielnię (...) w K. wskazano, że J. C. wykonywał pracę w warunkach szczególnych w okresie od 23 września 1982 roku do

31 stycznia 2004 roku. Okres ten został przez ZUS wliczony do ogólnego okresu ubezpieczenia w wymiarze wynikającym ze świadectwa pracy.

J. C. od 26 listopada 2012 roku jest zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w L.. W dniu 26 maja 2013 roku upłynął półroczny okres pobierania przez niego zasiłku dla bezrobotnych. Odwołujący jako bezrobotny nie odmówił propozycji pracy. Dnia 27 maja 2013 roku złożył wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie J. C. nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem postępowania było ustalenie czy J. C. spełnia warunki do nabycia świadczenia przedemerytalnego.

Warunki przyznania prawa do świadczenia przedemerytalnego reguluje ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2004 r. nr 120 poz. 1252). Stosownie do art. 2 ust. 1 ustawy prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która:

1) do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalności pracodawcy, w rozumieniu przepisów o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, u którego była zatrudniona lub pozostawała w stosunku służbowym przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 56 lat – kobieta oraz 61 lat – mężczyzna i posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub

2) do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001), zwanej dalej „ustawą o promocji zatrudnienia”, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 55 lat – kobieta oraz 60 lat – mężczyzna oraz posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn, lub

3) do dnia ogłoszenia upadłości prowadziła nieprzerwanie i przez okres nie krótszy niż 24 miesiące pozarolniczą działalność, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych”, i za ten okres opłacała składki na ubezpieczenia społeczne oraz do dnia ogłoszenia upadłości ukończyła co najmniej 56 lat – kobieta i 61 lat – mężczyzna i posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub

4) zarejestrowała się we właściwym powiatowym urzędzie pracy w ciągu 30 dni od dnia ustania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, pobieranej nieprzerwanie przez okres co najmniej 5 lat, i do dnia, w którym ustało prawo do renty, ukończyła co najmniej 55 lat – kobieta oraz 60 lat – mężczyzna i osiągnęła okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub

5) do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn, lub

6) do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego, z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalności pracodawcy, w rozumieniu przepisów o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, u którego była zatrudniona lub pozostawała w stosunku służbowym przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiadała okres uprawniający do emerytury wynoszący co najmniej 34 lata dla kobiet i 39 lat dla mężczyzn.

W myśl art. 2 ust. 3 cyt. ustawy świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna;

2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia

w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych;

3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nie przekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

W niniejszej sprawie J. C. ma 53 lata, do rozwiązania stosunku pracy nie doszło u niego z powodu likwidacji, niewypłacalności, czy upadłości pracodawcy, nie pobierał wcześniej renty z tytułu niezdolności do pracy, a zatem w świetle powyższego - ewentualną możliwość przyznania świadczenia emerytalnego należało rozpatrywać w oparciu o art. 2 ust. 1 pkt 5 cytowanej ustawy o świadczeniach przedemerytalnych. Odwołujący się powinien zatem wykazać, że do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym był zatrudniony przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 40 lat.

W myśl art. 2 ust. 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, za okres uprawniający do emerytury, o którym mowa w ust. 1, uważa się okres ustalony zgodnie z przepisami art. 5-9, art. 10 ust. 1 oraz art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Stosownie do art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227, z późn. zm.), przy ustalaniu prawa do emerytury i renty i obliczaniu ich wysokości uwzględnia się, z zastrzeżeniem ust. 2-5, następujące okresy:

- 1)składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2)nieskładkowe, o których mowa w art. 7.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

- 1)okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,
- 2)przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,
- 3)przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia,

jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy Sąd ustalił, że okres składkowy i nieskładkowy odwołującego się do dnia rozwiązania stosunku pracy wynosi 32 lata, 5 miesięcy i 13 dni. Powyższej okoliczności odwołujący się nie kwestionował, wnosił natomiast o uzupełnienie okresów składkowych i nieskładkowych o okres pracy w gospodarstwie rolnym od (...) do 2 marca 1978 roku oraz o przeliczenie okresów pracy w warunkach szczególnych przy zastosowaniu przelicznika 1,5 za każdy rok pracy. Należy wskazać, że po doliczeniu do stażu ubezpieczeniowego całego wnioskowanego okresu pracy w gospodarstwie rolnym odwołujący się nadal nie posiadałby łącznie 40-letniego okresu wymaganego przez powołany wyżej przepis. Wobec powyższego Sąd nie prowadził postępowania dowodowego na okoliczność pracy odwołującego się w gospodarstwie rolnym, jak również w zakresie przyczyny rozwiązania stosunku pracy, ponieważ byłoby to niecelowe. Nawet bowiem po ustaleniu, że stosunek pracy został rozwiązany z przyczyn dotyczących pracodawcy w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, a także po ustaleniu, iż w okresie od (...) do 2 marca 1978 roku odwołujący pracował w gospodarstwie rolnym, J. C. nie spełniłby warunków do przyznania świadczenia przedemerytalnego – nie posiadałby wymaganego okresu 40 lat ubezpieczenia. Należy podkreślić również, że

w postępowaniu sądowym wywołanym odwołaniem od decyzji organu rentowego w sprawie konkretnego świadczenia sąd rozstrzyga o prawie do tego świadczenia lub jego wysokości. Zainteresowani nie mogą wykorzystywać odwoławczej instancji sądów ubezpieczeń społecznych wyłącznie w celu ustalenia konkretnego okresu np. składkowego czy nieskładkowego. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 grudnia 2000 roku sygn. II UKN 147/00, LEX nr 54646, istota decyzji organu rentowego polega na rozstrzygnięciu o prawie do konkretnego świadczenia (lub o jego wysokości) jako całości, a nie o poszczególnych elementach składających się na to prawo. Sąd stwierdzający spełnienie przez ubezpieczonego jednego lub więcej warunków powstania prawa do świadczenia, nie może tego ustalić w sentencji wyroku, przy jednoczesnym oddaleniu odwołania ubezpieczonego od niekorzystnej dla niego decyzji organu rentowego. Biorąc pod uwagę powyższe należy stwierdzić, że prowadzenie postępowania na okoliczność czy odwołujący się pracował w gospodarstwie rolnym we wskazanym przez niego okresie było niecelowe.

Całkowicie pozbawiony podstaw był także wniosek odwołującego o uwzględnienie okresu pracy w warunkach szczególnych według przelicznika - półtora roku za każdy rok takiej pracy. Powyższe żądanie nie znajduje oparcia w obowiązujących przepisach prawnych. Nie istnieje bowiem żadna regulacja, która dawałby możliwość takiego zaliczenia okresu pracy w warunkach szczególnych. Należy zaznaczyć, że Sąd oceniał spełnienie warunków do przyznania świadczenia przedemerytalnego na podstawie obecnie obowiązującej ustawy z 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych, która precyzyjnie podaje, jakie warunki należy spełnić, aby uzyskać prawo do tego świadczenia. Przepisy tej ustawy odsyłają do unormowań wspomnianej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z FUS z 17 grudnia 1998 roku. Ustawa ta wśród okresów możliwych do zaliczenia do stażu ubezpieczeniowego wymienia wyłącznie okresy składkowe, nieskładkowe i uzupełniające. Nie zawiera natomiast żadnych regulacji, które pozwoliłyby na zaliczanie okresu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze półtorakrotnym.

Mając na uwadze powyższe, Sąd - na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz powołanych przepisów - oddalił odwołania.